

Marta Sawicka

Zasada przestrzegania z urzędu właściwości przez organy administracji publicznej

Civitas et Lex nr 4, 21-28

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ADMINISTRACJA / SCIENCE OF ADMINISTRATION

MARTA SAWICKA

ZASADA PRZESTRZEGANIA Z URZĘDU WŁAŚCIWOŚCI PRZEZ ORGANY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Artykuł 19 Kodeksu postępowania administracyjnego¹ (k.p.a.) stanowi: „Organy administracji publicznej przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej”². Niemniej jednak w literaturze przedmiotu oraz w orzecznictwie wskazuje się, iż organ administracji zobowiązany jest zbadać także swoją właściwość instancyjną³. Zatem po otrzymaniu podania organ administracji publicznej zobowiązany jest ustalić swą właściwość rzeczową, miejscową i instancyjną⁴, a także delegacyjną⁵. Powyższy obowiązek wyprowadzony został z art. 7 Konstytucji RP⁶, który to nakazuje organom administracji publicznej działanie na podstawie i w granicach prawa, z czego z kolei wynika m.in. to, iż organy administracji są zobowiązane z urzędu do badania, czy są właściwe w danej sprawie⁷. Z zasady określonej przepisem art. 19 k.p.a. doktryna i orzecznictwo wyprowadzają dyrektywy szczegółowe, dlatego w tym miejscu należy postawić tezę, że zasadę przestrzegania właściwości z urzędu należy umieścić w katalogu zasad ogólnych postępowania administracyjnego.

MARTA SAWICKA, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji UWM w Olsztynie; e-mail: marta.sawczuk@wp.pl

¹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r., Dz.U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071, t.j., z późn. zm.

² W literaturze przedmiotu podnosi się, iż przepis ten wskazuje na jeden z trzech podstawowych warunków prawidłowości decyzji administracyjnej. Pamiętać należy, iż aby decyzja administracyjna była prawidłowa, powinna być oparta na przepisach prawa materialnego (przepisach powszechnie obowiązujących), musi być wydana przez właściwy, tzn. uprawniony do tego organ, we właściwym trybie, uregulowanym w przepisach procedury administracyjnej oraz w przepisach szczególnych. Por. J. Starościak, *Prawne formy i metody działania administracji*, w: *System prawa administracyjnego*, pod red. T. Rabskiej, t. III, Wrocław 1978, s. 77.

³ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, pod red. B. Adamiak, J. Borkowskiego, Warszawa 2011, s. 311.

⁴ Zob. wyrok WSA w Krakowie z dnia 31 października 2008 r., II SA/Kr 710/08.

⁵ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, t. I: *Komentarz do art. 1–103*, pod red. G. Łaszczyca, Cz. Martysza, A. Matana, Warszawa 2010, s. 195.

⁶ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483.

⁷ P. Przybysz, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 93.

Obowiązek przestrzegania właściwości przez organ rozciąga się na postępowanie I instancji, a także na postępowanie odwoławcze⁸ i obejmuje zarówno tryb zwyczajny postępowania administracyjnego (czyli postępowanie zmierzające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy indywidualnej w drodze decyzji administracyjnej), jak i tryby nadzwyczajne, uruchamiane w celu weryfikacji decyzji⁹. Obowiązek wskazany w art. 19 k.p.a. dotyczy także każdej fazy postępowania¹⁰.

Organ administracji, oceniając swoją zdolność do załatwienia określonej sprawy, zobligowany jest w pierwszej kolejności wyjaśnić to, czy sprawa ta ma indywidualny charakter i czy jest rozstrzygana w prawnej formie decyzji administracyjnej¹¹, a także zbadać, czy żądanie objęte wniesionym podaniem może być rozpoznane w postępowaniu administracyjnym¹².

Następnie organ przed podjęciem jakiegokolwiek czynności w ramach tego postępowania jest zobligowany do skrupulatnego zbadania kwestii posiadania lub braku właściwości do dokonania danej czynności. Obowiązek ten musi być realizowany w każdym stadium postępowania od momentu jego wszczęcia do momentu rozstrzygnięcia sprawy decyzją administracyjną¹³. Jeżeli zatem w toku postępowania administracyjnego wejdą w życie nowe przepisy, to organ prowadzący postępowanie obowiązany jest się do nich zastosować, także wówczas gdy regulują one odmiennie właściwość organu, chyba że przepisy intertemporalne stanowią inaczej¹⁴.

W myśl zasady przestrzegania z urzędu właściwości przez organy administracji publicznej organ nie może podjąć żadnej czynności w postępowaniu w przypadku ustalenia swojej niewłaściwości do jej dokonania¹⁵. Czynności dokonane przed organem niewłaściwym nie są skuteczne w postępowaniu przed organem właściwym. Wyjątek został przewidziany w art. 65 § 2 k.p.a., zgodnie z którym podanie wniesione do niewłaściwego organu przed upływem przepisane terminu uważa się za wniesione z zachowaniem terminu. Czynności dokonane przed organem niewłaściwym mogą być również skuteczne w przypadku wskazanym w art. 23 k.p.a.¹⁶ Powyższa zasada dotyczy jednakże wyłącznie tych czynności, które podejmowane były przed organem, który był niewłaściwy w momencie dokonywania tych czynności. Zmiana właściwości organu w toku postępowania, wynikająca ze zmiany przepisów określających właściwość

⁸ Art. 150 k.p.a. wskazuje właściwość organów w sprawie wznowienia postępowania.

⁹ R. Kędziora, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 145.

¹⁰ Zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 19 października 2007 r., I SA/Wa 968/07, LEX nr 419029.

¹¹ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, pod red. M. Wierzbowskiego, A. Wiktorowskiej, Warszawa 2011, s. 113.

¹² Por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 19 lipca 2006 r., I SA/Wa 2276/05.

¹³ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, pod red. M. Wierzbowskiego, A. Wiktorowskiej, s. 113.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Norma z art. 23 k.p.a. określa skutek prawny wystąpienia sporu o właściwość, jak również wskazuje, jakie czynności mogą być podejmowane w toku postępowania administracyjnego w okresie występowania sporu o właściwość oraz jaki organ jest właściwy do dokonania tych czynności.

rzeczową i miejscową, nie powoduje bezskuteczności czynności dokonanych przed organem właściwym przed zmianą¹⁷. Naczelny Sąd Administracyjny uznał w wyroku z dnia 21 grudnia 1999 r., że pojęcie sprawy administracyjnej nie jest wyznaczane tylko ramami proceduralnej kompetencji organu: „zmiana rzeczowej właściwości organu, przy stosunkowo długim *vacatio legis* ustawy zmieniającej tę kompetencję, jest dodatkowym czynnikiem sprzyjającym bezczynności. Gdyby w takiej sytuacji nie skorzystać z koncepcji ciągłości kompetencji administracji i uznać, że skarga na bezczynność administracji w związku ze zmianą właściwości organu staje się bezprzedmiotowa lub że jest niezasadna, ponieważ dawny organ nie może jej załatwić w chwili orzekania w związku ze zmianą właściwości, tego rodzaju naganne postawy organów administracji znajdowałyby dodatkowe wsparcie w stanowisku organu orzekającego w sprawie skargi na bezczynność”¹⁸.

Opisywana zasada determinuje także postępowanie organu w sytuacji ustalenia przez organ swojej niewłaściwości do załatwienia danej sprawy administracyjnej. Bowiernie wniesienie podania do organu niewłaściwego obliguje ten ostatni do ustalenia organu właściwego i niezwłocznego przekazania mu podania, z jednoczesnym zawiadomieniem (z uzasadnieniem) wnoszącego podanie (art. 65 § 1 k.p.a.), bądź gdy podanie dotyczy kilku odrębnych spraw, z których część winna być załatwiona przez inny organ – przyjęcia podania w zakresie spraw należących do jego właściwości i zawiadomienia wnoszącego podanie o konieczności wniesienia odrębnych podań do właściwego do załatwienia tych spraw organu (art. 66 § 1 k.p.a.), bądź gdy organu właściwego nie można ustalić na podstawie danych z podania, lub też kiedy właściwy w sprawie jest sąd powszechny – zwrócenia podania (art. 66 § 3 k.p.a.), chyba że sąd powszechny uznał się wcześniej za niewłaściwy w tej sprawie (art. 66 § 4 k.p.a.). Od 11 kwietnia 2011 r. przekazanie sprawy organowi właściwemu na podstawie art. 65 § 1 k.p.a. jest czynnością materialno-techniczną. Również zawiadomienie, o którym mowa w art. 66 § 1 zd. 2, nie przybiera już formy zaskarżalnego postanowienia¹⁹.

W przypadku stwierdzenia swojej niewłaściwości w toku postępowania wszczętego z urzędu organ niewłaściwy winien umorzyć postępowanie na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., bowiem zmiana przepisów prawnych może doprowadzić do pozbawiania organu zdolności do prowadzenia postępowania²⁰. Poglądu

¹⁷ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz dla praktyków*, pod red. L. Klat-Werlekiej, A. Mudreckiego, Gdańsk 2012, s. 71–72.

¹⁸ Wyrok NSA z dnia 21 grudnia 1999 r., SAB 147/99 (LEX nr 50019) wraz z glosą aprobującą J. Borkowskiego – „Państwo i Prawo” 2000, nr 7, s. 111.

¹⁹ Na temat formy przekazania podania organowi właściwemu (także tej sprzed nowelizacji, która weszła w życie w 2011 r.), jak również konsekwencji wprowadzenia takiego unormowania por. szerzej: M. Sawczuk, *Wniesienie podania do niewłaściwego organu administracji publicznej*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Oeconomica” 270: *Prawne i organizacyjne aspekty funkcjonowania administracji publicznej*, pod red. E. Olejniczak-Szałowskiej, B. Glinkowskiej, M. Kapusty, Łódź 2012, s. 161–168.

²⁰ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, pod red. B. Adamiak, J. Borkowskiego, s. 106. Por. także wyrok WSA z dnia 29 listopada 2011 r., I SA/Wa 438/11.

tego nie akceptuje Andrzej Wróbel²¹, zdaniem którego decyzja o umorzeniu postępowania wydana będzie także z naruszeniem przepisów o właściwości, zatem będzie dotknięta wadą wskazaną w art. 156 § 1 k.p.a. Ponadto brak jest podstaw do różnicowania sposobu przekazania sprawy w zależności od sposobu wszczęcia postępowania. W piśmiennictwie i orzecznictwie wyrażane są jednak poglądy, że również w przypadku postępowania wszczętego w wyniku wniesienia podania stwierdzenie przez organ swojej niewłaściwości w toku postępowania powoduje konieczność umorzenia postępowania²².

Zmiana właściwości może dotyczyć także właściwości miejscowej, np. z powodu zmiany miejsca zamieszkania strony lub w razie braku miejsca zamieszkania w kraju, zmiany miejsca pobytu przez stronę. NSA zajął następujące stanowisko w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2007 r.: „Zgodnie z art. 19 k.p.a. organy administracji publicznej przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej. Odnosi się to do wszystkich stadiów postępowania. W sytuacji więc, gdy organ właściwy stał się w toku postępowania niewłaściwy miejscowo do rozstrzygania sprawy, np. strona zmieniła miejsce zamieszkania, organ ten powinien przekazać sprawę organowi właściwemu dla miejsca zamieszkania strony”²³.

Z omawianej zasady można wyprowadzić także obowiązek organu administracji publicznej odnośnie do wejścia w spór o właściwość²⁴ w obronie własnego zakresu działania przed zawłaszczeniem przez inny organ, jak również w celu zapobieżenia wprowadzeniu do zakresu działania tego organu pewnej sprawy, która do niego nie należy z mocy prawa²⁵. Oznacza to, że w sytuacji, gdy organ administracji publicznej poweźmie jakiegokolwiek wątpliwości odnośnie do posiadania właściwości w danej sprawie administracyjnej, organ ten jest zobligowany do wystąpienia z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu o właściwość²⁶.

W przypadku występowania w sprawie istotnych wątpliwości co do właściwości organu, konieczne jest podanie w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia argumentów pozwalających na dokonanie oceny prawidłowości uznania właściwości organu w konkretnej sprawie²⁷.

Zaznaczyć należy, iż w postępowaniu administracyjnym nie ma zastosowania zasada ciągłości właściwości w sprawie (*perpetuatio fori*), zgodnie z którą o właściwości organu decyduje moment wszczęcia postępowania. Organ musi zatem być organem właściwym nie tylko w momencie wszczęcia postępowania, lecz również w momencie wydania decyzji (rozstrzygnięcia sprawy). Obowiązkiem

²¹ Komentarz aktualizowany do art. 19 k.p.a., LEX/el 2011.

²² Por. *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, pod red. B. Adamiak, J. Borkowski, s. 312, tak też w wyroku NSA z dnia 9 grudnia 2010 r., I OSK 926/10, LEX nr 745378.

²³ Postanowienie NSA z dnia 29 czerwca 2007 r., I OW 10/07, niepubl.

²⁴ Na temat sporów o właściwość (pojęcia, organów rozstrzygających spory, a także procedury rozstrzygania sporów) zob. szerzej: K. Defecińska, *Spory o właściwość organu administracji publicznej*, Warszawa 2000.

²⁵ Zob. J. Zimmermann, *Z problematyki sporów kompetencyjnych między organami administracji państwowej a sądami*, „Państwo i Prawo” 1989, nr 3, s. 53.

²⁶ Por. J. Borkowski, *Nieważność decyzji administracyjnej*, Łódź–Zielona Góra 1997, s. 80.

²⁷ Wyrok WSA w Olsztynie z dnia 3 marca 2008 r., II SA/01 725/07.

organu jest przekazanie sprawy organowi właściwemu w każdym przypadku zmiany w toku postępowania okoliczności mających wpływ na właściwość.

W k.p.a. nie przyjęto więc zasady *perpetuatio fori*, znanej z procedury cywilnej, zgodnie z którą istnieje ciągłość właściwości sądu, będącego właściwym w chwili wszczęcia postępowania. Bowiem na mocy art. 15 ust. 1 Kodeksu postępowania cywilnego²⁸ (k.p.c.) sąd właściwy w chwili wniesienia pozwu pozostaje właściwy aż do ukończenia postępowania, choćby podstawy właściwości zmieniły się w toku sprawy. Sąd nie może uznać, że jest niewłaściwy, jeżeli w toku postępowania stał się właściwy. Powyższy artykuł wprowadza więc zasadę ciągłości właściwości sądu i będzie tu chodzić o każdy rodzaj właściwości (właściwość miejscową, rzeczową i funkcjonalną). Cezurą decydującą o właściwości sądu jest chwila wniesienia pozwu, którą określa art. 165 k.p.c. Zmiana podstaw właściwości sądu w toku postępowania, tzn. po wniesieniu pozwu, nie ma wpływu na jego właściwość ustaloną w momencie wniesienia pozwu. Natomiast sąd niewłaściwy w momencie wniesienia pozwu może stać się właściwy w toku postępowania, na skutek zmiany okoliczności uzasadniających jego właściwość. W takiej sytuacji sąd nie może już stwierdzić swojej niewłaściwości²⁹. Przepisy procedury cywilnej określają też odstępstwa od zasady *perpetuatio fori*³⁰.

Zasada *perpetuatio fori* przewidziana została także w procedurze sądowno-administracyjnej w art. 14 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi³¹, który stanowi: „Wojewódzki sąd administracyjny właściwy w chwili wniesienia skargi pozostaje właściwy aż do ukończenia postępowania, choćby podstawy właściwości zmieniły się w toku sprawy, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej”. Zasada wyrażona w tym przepisie odnosi się zarówno do właściwości rzeczowej, jak i miejscowej. Biorąc pod uwagę doświadczenia ostatnich dziesięcioleci, w których ustrój administracji publicznej podlegał nieustannym reorganizacjom, przyjęto rozwiązanie, że sąd, który był właściwy w chwili wniesienia skargi, pozostanie nim, mimo np. zmiany siedziby organu administracji, aż do zakończenia postępowania, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej³².

Z zasady przestrzegania właściwości z urzędu przez organ administracji publicznej w postępowaniu administracyjnym NSA w postanowieniu z dnia 22 maja 2001 r. wyprowadza następujący wniosek: „Jeżeli w toku postępowania administracyjnego wejść w życie nowe przepisy, to organ prowadzący postępowanie obowiązany jest się do nich zastosować, także wówczas gdy regulują one odmiennie właściwość organu, chyba że przepisy intertemporalne

²⁸ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r., Dz.U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296, z późn. zm.

²⁹ *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, pod red. A. Zielińskiego, K. Flagi-Gieruszyńskiej, Warszawa 2011, s. 62.

³⁰ *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 1–366*, pod red. K. Piaseckiego, t. I, Warszawa 2010, s. 149–150.

³¹ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r., Dz.U. z 2002 r., Nr 153, poz. 1270, z późn. zm.

³² J.P. Tarno, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 76.

stanowią inaczej. Brak tych przepisów oznacza, że z dniem wejścia w życie nowej ustawy stosuje się jej przepisy także w sprawach, w których postępowanie zostało wszczęte i niezakończony pod rządami starej ustawy. Mówiąc innymi słowami, przepis międzyczasowy o treści »Postępowanie wszczęte, lecz niezakończony decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie noweli, prowadzi się na podstawie jej przepisów« ma charakter jedynie porządkujący w tym sensie, że rozwiewa wszelkie wątpliwości interpretacyjne. Natomiast przepis taki nie stanowi podstawy prawnej np. w kwestii określenia nowej właściwości organu, gdyż ta wynika z przepisów nowej ustawy»³³.

W przypadku kiedy w toku postępowania administracyjnego wejdą w życie nowe przepisy, to organ prowadzący to postępowanie jest zobligowany się do nich zastosować, także wówczas gdy regulują one kwestię właściwości organu w odmienny sposób od przepisów dotychczas obowiązujących, chyba że przepisy intertemporalne stanowią inaczej. W takiej sytuacji organ ten jest zobligowany umorzyć postępowanie, a sam wniosek przekazać do załatwienia organowi właściwemu³⁴.

Niezastosowanie się przez organ administracji publicznej do zasady przestrzegania swej właściwości z urzędu stanowi kwalifikowaną wadę postępowania, która powoduje stwierdzenie nieważności tej decyzji³⁵ w trybie art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a. Nie ma przy tym znaczenia, jakiego rodzaju właściwość (rzeczowa, miejscowa, instancyjna czy delegacyjna) została naruszona przy wydawaniu decyzji ani też okoliczność, że zawarte w niej rozstrzygnięcie jest trafne pod względem merytorycznym³⁶.

Przepis art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a. stanowi więc nie tylko prawny instrument eliminacji z obrotu prawnego decyzji wydanych przez organ, który nie jest w danej sprawie właściwy, ale jednocześnie spełnia funkcję gwarancyjną w odniesieniu do spoczywającego na organie obowiązku przestrzegania swojej właściwości z urzędu³⁷. Podstawę do stwierdzenia nieważności decyzji będzie dawać naruszenie właściwości polegające na wyjściu poza zakres działania administracji publicznej, a więc gdy następuje rozstrzygnięcie sprawy,

³³ Postanowienie NSA z dnia 22 maja 2001 r., I SA 1844/00, niepubl.

³⁴ *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, pod red. M. Wierzbowskiego, A. Wiktorowskiej, s. 114.

³⁵ Instytucja stwierdzenia nieważności służy usunięciu z obrotu prawnego ostatecznych i nieostatecznych decyzji i postanowień dotkniętych najpoważniejszymi wadami, dotyczącymi przede wszystkim prawa materialnego. Na skutek poważnego naruszenia prawa akt istnieje jedynie pozornie, a stwierdzenie nieważności wynika z konieczności obalenia domniemania zgodności z prawem orzeczenia, które wywołuje skutki prawne do chwili stwierdzenia, w przypisanej formie, jego nieważności. Decyzja dotknięta taką wadą nie może być konwalidowana, a wymogi pewności obrotu prawnego nakazują stwierdzenie jej wadliwości z mocą wsteczną od chwili wydania. Por. szerzej: W. Gegler, *Domniemanie ważności aktu administracyjnego w k.p.a.*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1962, z. 4, s. 43nn.

³⁶ Zob. wyrok NSA z dnia 7 października 1982 r., II SA 1119/82, Nr 2, poz. 95.

³⁷ Wyrok SN z dnia 29 maja 1991 r., III ARN 17/91 wraz z glosą J. Zimmermanna „Państwo i Prawo” 1992, nr 3, s. 108.

w której właściwy jest sąd powszechny, jak i wówczas gdy naruszony został podział resortowy w administracji publicznej³⁸.

Każdy organ administracji publicznej musi przestrzegać swej właściwości z urzędu. Przepis art. 19 k.p.a. ma więc bezwzględnie obowiązujący charakter, co oznacza, iż organ ten winien sam określić, czy posiada zdolność prawną do prowadzenia orzecznictwa administracyjnego w danej sprawie. Analizując istotę i postulaty płynące z zasady przestrzegania właściwości z urzędu przez organy administracji, należy wskazać, iż jest to bardzo ważna zasada o dużej doniosłości prawnej, wpływająca nie tylko na stabilizację obrotu prawnego, lecz także odnosząca się do zagadnień gwarancji praw jednostki. Zasada ta, zdaniem autorki, nie jest należycie wyeksponowana na tle innych przepisów kodeksu postępowania administracyjnego ani też do końca poprawnie skonstruowana. Po pierwsze, wymienienie w przepisie tylko właściwości rzeczowej i miejscowej może wprowadzać w błąd, iż chodzi wyłącznie o te dwa rodzaje właściwości. Po wtóre, zasada ta jest niejako za mało widoczna ze względu na konsekwencje, jakie pociąga za sobą jej nieprzestrzeganie. Należy zauważyć, iż nieprzestrzeganie innych zasad ogólnych procedury administracyjnej zasadniczo nie pociąga za sobą tak ostrych sankcji. Zasada ta jest ważna również ze względu na pewność i stabilizację obrotu prawnego. Wskazać też należy, iż organ nie ponosi żadnych konsekwencji w przypadku niewłaściwego ustalenia swojej właściwości w sprawie bądź mylnego jej ustalenia.

Można by zastanowić się, czy zasady przestrzegania właściwości z urzędu nie należałoby umieścić w katalogu zasad ogólnych postępowania administracyjnego. Przecież zasady te to oznaczenie najważniejszych reguł, które choć nie muszą być bezpośrednio wyrażone w ustawie – wynikają jednak z istoty postępowania administracyjnego i determinują ich budowę. Są to zasady, które wprowadzane często przez wiele przepisów, przesądzają o modelu danego procesu³⁹.

THE PRINCIPLE OF ROUTINELY ABIDING TO THE JURISDICTION BY THE ORGANS OF PUBLIC ADMINISTRATION

SUMMARY

The norm resulting from the Article 19 of Administrative Code formulates the principle of routinely abiding to the jurisdiction by the organs of public administration, from which the doctrine and judicial decisions derive individual directives. According to the principle an organ cannot undertake any action in the proceedings if it turns out not to be a relevant authority. This principle

³⁸ J. Borkowski, *Nieważność decyzji administracyjnej*, s. 84. Autor w opracowaniu wskazuje także przykłady decyzji administracyjnych wydanych z naruszeniem przepisów o właściwości, opierając się na przypadkach wskazanych w orzecznictwie sądowym, por. tamże, s. 81–84.

³⁹ Pojęcie zasad ogólnych w postępowaniu administracyjnym nie jest jednoznaczne, zob. *Postępowanie administracyjne – ogólne, podatkowe, egzekucyjne i przed sądami administracyjnymi*, pod red. M. Wierzbowskiego, M. Szubiakowskiego, A. Wiktorowskiej, Warszawa 2012, s. 20.

also determines the action to which the organ is obliged in such a case, namely establishing the relevant authority and promptly sending the application in question. Similarly, the principle obliges the public administration body to initiate jurisdiction dispute to protect its scope of responsibilities against other organs and to avoid introducing into other organs' scope of responsibilities for matters which are not theirs by virtue of law.

Failure to comply with the principle of routinely abiding jurisdiction by the organ of public administration constitutes a disqualifying defect of the proceedings, which results in the decision declared invalid in accordance with article 156 paragraph 1 item 1 of the Administrative Code. It remains irrelevant, what kind of jurisdiction (material, local, or appeal) was breached when the decision was taken or the fact that the settlement is correct with regard to its content.

KEY WORDS: Article 19 of Administrative Code, the organs of public administration, the principle of routinely abiding to the jurisdiction